

کمال انسان در قرآن؛ از کمال مقدمی تا کمال نهایی

انسان يك کمال مقدمي و يك کمال نهايي دارد و برخی مزیت ها همچون علم و دانش يك نوع کمال مقدمی هستند

...

انسان يك کمال مقدمي و يك کمال نهايي دارد و برخی مزیت ها همچون علم و دانش يك نوع کمال مقدمی هستند که باید در جهت کمال نهایی انسان که همان قرب ربوبي است به کار گرفته شوند. به گزارش خبرگزاری مهر، قرآن انسان را به گونه ای طرح کرده که در مغز هیچ متفکری و در هیچ کتابی این گونه مطرح نشده است. از منظر قرآن جهان آفرینش بیهوده آفریده نشده و همه اجزا و عناصر جهان دارای هدف و غرض می باشند و خداوند متعال انسان را به تفکر در این زمینه دعوت می کند.

خداوند متعال در آیات 190 و 191 سوره آل عمران نخست به عظمت آفرینش آسمان و زمین اشاره می کند و می گوید در آفرینش آسمانها و زمین و آمد و شد شب و روز نشانه های روشنی برای صاحبان خرد و اندیشمندان است و به این ترتیب مردم را به اندیشه در این آفرینش بزرگ جلب و جذب می کند تا هر کس به اندازه پیمانه استعداد و تفکرش از این اقیانوس بیکران سهمی ببرد. چرا که تفکر و اندیشه در اسرار آفرینش به انسان آگاهی خاصی می دهد و نخستین اثر آن توجه به بیهوده نبودن خلقت است.

هر يك از موجودات جهان آفرینش دارای غرض و غایتی است که از نخستین روز پیدایش خود به سوی آن هدف و غایت در حرکت و تکاپو است. دانه گیاهی که در دل خاک نهفته است در حال حرکت است تا پس از عبور از مراحل به فعلیت رسیده و به طور مثال تبدیل به میوه ای شود.

هر يك از موجودات جهان غایت موجودات دیگر می باشند، یعنی به این علت آفریده شده اند تا موجود دیگری از آنها بهره مند شود، مثلا گیاهان برای این آفریده شده اند تا حیوانات و انسانها از آن منتفع شوند و یا حیوانات برای این آفریده شده اند تا انسان از آنها استفاده کند و به هدف و غایت نهایی خود برسد.

خداوند متعال در قرآن ذیل آیات فراوانی "انسان" را هدف نهایی آفرینش جهان معرفی می کند و از آن جمله در سوره بقره می فرماید: اوست خدایی که خلق کرد برای شما همه موجودات را که در روی زمین است. همچنین آیه 7 سوره هود می فرماید او خدایی است که آسمان و زمین را در فاصله شش روز آفرید و عرش با عظمت او بر آب قرار یافت، شاید مراد علم باشد تا شما را بیازماید که عمل کدامیک از شما نیکوتر است.

به این ترتیب ارزش وجودی انسانها و سروری آنها نسبت به همه موجودات زمینی مشخص می گردد و در می یابیم که انسان را خدا برای امر بسیار پر ارزشی آفریده است، همه چیز را برای او آفریده او را برای چه چیز؟

با در نظر گرفتن آیات به این نتیجه می رسیم که ما يك کمال مقدمي داریم و يك کمال نهايي، کمال موجودات يك کمال مقدمي است برای کمال انسان، حتی در انسان نیز يك سلسله کمالات مقدمي داریم که خود هدف نهایی نیستند، مثل علم و دانش که خود يك نوع کمالی است که باید در جهت رشد نهایی انسان که همان قرب ربوبي است به کار گرفته شود. بنابراین همه کمالات موجودات در عالم آفرینش کمال مقدمي هستند برای کمال نهایی که همان قرب ربوبي باشد.

بنابراین هدف، تحقق و بروز کمالات والای انسانی و استقرار نیکوترین فرد از نوع انسان می باشد و معنای حدیث قدسی "لولاک لما خلقت الافلاک" که اگر وجود تو ای پیامبر گرامی نبود، جهان را آفرینش نبود، نیز روشن می گردد.

بنابراین چه ارزشی بالاتر از اینکه انسان هدف خلقت و غرض از آفرینش باشد اما مشروط بر اینکه خود را از قله کمال به حضيض پلیدی ها و زشتی ها نکشد. بنابراین روشن می گردد که خداوند متعال در قرآن نه تنها انسان را هدف نهایی خلقت معرفی می نماید، بلکه ابعاد وجودی او را به صورتهای گوناگون و از جنبه های متعدد متذکر می شود تا انسان بتواند خود را بشناسد و با شناخت خود به شناخت خدای خویش ره یابد و به سر منزل مقصود برسد.